

ЧЕР КЫРЫНГА ТАЙБЫН БОЛГАШ АМЫДЫРАЛ ДЭЭШ

Академик Н. БЛОХИН.
«Улустар аразынагы тайбынны быжыглаары дээш» делегацияда Ленинчи шаңна-
лардын Комитетинин даргаы

«Улустар аразынагы тайбынны быжыглаары дээш»
Ленинчи шаңналардын чаа лауреаттары

Тайбын — ич чугула чүдү ол.
Бистин күрүмүсү тургустуу
эгерде туралар оон дайыкты
политиктер ажил-чорудуула-
ган В. И. Ленин мытар то-
дартылаан.

Тайбын иштин-даа, дайы-
ны калың-дошкун-даа чыла-
рында Совет күрүмү Тайбын
дугайында депинти декретти
тайылыш чок болгондор, де-
легацияга дайынды, каа
ажылдагыларын, политка-
зын чорудуу турар.

«Амгы болгаш келер уенин
салгычтарынагы быжык тай-
бынны тургузуу болгаш
Совет Эвилелин боудуула ха-
мааржыр бүгү-лө чүдүлери
мылар деп, үш Ю. В. Андро-
пов демдегээш.

АКШ-тин администрация-
зын боо-чепсекти эидере
бүдүрүр-талаа-биле чорудуу
турар сарыл чок милитарис-
программаларга делегацияны
улустар массалык митингдер
эрттирип, уураалып турар.
Уе манас дээрин миллион-
миллион кижилер тергени эи
билип турар. Яролук кыргып
хыдышыны чепек-терек-
селерин шапкыны-биле көү-
дөтпөшкөн, Пенитенс болгаш
НАТО кижилер тергетини
төгүтүрүп туруп көрбөзү ур-
гед чепсекти делегетге тур-
гузуп турар.

Чеп бөмүрүзүнүн эи тергени
оолдары болгаш кыстары
улустарын келер чегеги тай-
бынны дээш демиселди даан-
гардында чоруп ооралар.
Оларын салгышыны «Улус-
тар аразынагы тайбынны
быжыглаары дээш» делегацияны
Ленинчи шаңна-биле үнөлөп
турар. Ол хүндүлүг шаңнады
ССРЭ-нин Дээш Советинин
Президиуму үчүн чыл мурун-
да — имперализмдин «соок
дайыны» өөсүдүп эгээлэп,
социалисттик чурттарга хама-
рыштыр АКШ атомун күт-
күшүнү ажилдарын ора-
дажып турган чыдарында ба-
дылаан.

Ол үчүн бээр күрүм, воли-
тинге болгаш хей-нияти чы-
рамы дика хей ажилдагылар,
шым-чашыны, национал-хостал-
гылар, чепектер, чепектер, чо-
гаалчылар, он-ол чурттарын
шажын ажилдагылар уш
шаннадык лауреаттары апар-
ганыр. Оларын аразында
Фредерик Жолио-Кюри болгаш
Поль Робсон, Луи Арагон
болгаш Пабло Нерула, Джон
Бернард болгаш Бертольд Брехт
дээш мышка сурагып кижилер
бар.

Делегацияда Ленинчи шаңна-
лардын совет болгаш дашты-
кы хей-ниятини сурагып те-

лээрден тургустуу ком-
итетинин шиттирин бугаар
1980—1982 чылдарда композ-
тор, хей-нияти ажилдагылар
Микс Теодоракис (Грешия),
политиктер болгаш хей-нияти
ажылдагы Либер Серени
(Уругвай), шүлүкү, хей-нияти
ажылдагы Мэхуи Дервиш
(Палестина) болгаш пастор,
хей-нияти ажилдагы Джон
Морган (Канада) оларга ук
шаннады тыыскаар.

Сурагып грек композитор
Микс Теодоракис — тайбын
талаалыктарын грек шим-
чашынынын сурагып ажил-
дагыны, тайбын, демократия
болгаш депинге дээш чыгы-
лыш чок, тургустуу демиселти.
Оон бүгү амырал-чуртталга-
зын улустар аразынагы тайбын-
ны, найыраалык идеяларын
дээш мога чок бараан. бо-
лушкунуң үлгер-чизе бо-
луш.

М. Теодоракис 1925 чылда
төрүтүгөн. Афини болгаш
Париж консерваторияларына
хөгжүм талаа-биле эртем че-
дип алган. Он чези харып
турган-ла, Грешияны эжелеп
алган фашисттик Германиянын
чыгарыкы күштеринге ууру
демиселге киржиң. Эгээл,
Дайын согуштан чыдарда ол
Грешияны амыктар шим-чаш-
кыны баштыкты. «Лам-
брактис» демократтык анык-
тарын организациондук төп че-
вүлелини дарагы апарган.
Грек парламентинин депута-
ды болгаш уураалык чыгыс
ай демократтык партияда
(ЭДА) сонуттурган.

1967 чылда, шериг хунта
күрүм эргилдеш кылган соон-
да, М. Теодоракис кара-баш-
натка, оон соонда коншлагер-
ге чоруткаан, а 1970 чылда
чурттан үндүр шөлүткен.

1974 чылда шериг хунтаны
дүжүр октаан соонда, ол Гре-
цияже эоп кээ, чуртту де-
мократтык дээш депингеай
күштерин демиселге аяржып
турган.

Боудуу хөгжүм болгаш
хей-нияти ажилдары-биле
М. Теодоракис Грешияга бо-
гаш оон даштында чурттарга
сурагжаан. Ол парламент де-
путаты. Грешиянын дайыгы
ууру шим-чашынынын иде-
кейге киржиңизи болу-
шкан, НАТО-дан Грешияны
үнери дээш, Балканын дээр
оок зона боудуулар дээр,
даштык шериг базаларын
болуу чуртуну демисел-
риден үндүр дээш, Чер ор-
тузу дайыны тайбынны бо-
гаш каа ажилдагыларын
даштык боудуулар дээш, чавы-
рышкыны болгаш боо-чеп-
ска эидере бүдүрүшкөн.

дырыны политказы дээш
туржуп келген. Тайбын дээш
оон демиселге делегетге үе-
ледип алган. 1977 чылдан бээр
Делегацияны Тайбын Чөвүл-
елин президиуму жектүгөн.

Уругвай улусту эрге-ажы-
тайбын, демократия болгаш
социал депинге дээш чыгы-
лыш чок демиселге Уругвай-
нын политиктер болгаш хей-
нияти ажилдагы Либер
Серени хамаарып. Ол 1916
чылда Монтевидеога күш-
ажылы кижини өг-бүдүлениге
төрүтүгөн. Шериг үлгериле
дооскан соонда командирлык
алба-хүдүлге ээлеп чорган.

1963 чылда генерал атты ал-
ган болгаш шериг ооругуну
командирлыкка апарган. 1969
чылда элчег бугаар депинти-
теринден ойталай болгаш
боудуу күзүлени бугаар кур-
ламырже үгөн. Оон ол чоругу
эрге-чавыра тутканарын
чонга ууру каржы политка-
зына уураалышкын бо-
ган.

1971 чылда Л. Серени
Уругвайны каттык деп-
ингеай күштерин — калбак
фронтуну баштай берген, чөп
үлгериле күштерден президи-
нге калалат апарган. Ажил-
кы чондарын эргилдеш кам-
галаар керекке, Уругвайга ха-
маарышпас чорук, империа-
лизмге ууру политка дээш
идекейлеп туржуп келген.

1973 чылда режиссер күш-
терин күрүм эргилдеш кыл-
ган соонда А. Серени хей
уаа бажылаткан. 1978 чыл-
да шериг трибуналы ону он
дөрт чылда кара-башка
олууру кылдыр шиткен. Ам-
гы үеде ол Монтевидеоун төп
кара-башкында. Хоругаал-
дык бергелери оон туржуп
сып шыдаван. Режиссерга
ууру Уругвайны патриоттар-
нын демисел Л. Серени-
нин үлгерилден көрүп болу-
ру. Л. Серенин хосталгазы
дээш тайбынны мынакылды
хей-нияти дыка хей үе дүр-
гүндө демиселге келген. 1981
чылда Делегацияны Тайбын
Чөвүлелин шиттирин бугаар
ааа Ф. Жолио-Кюри атты
«Тайбынны алдын медалы»
тыыскаан, Делегацияны Тайбын
Чөвүлелин кийгырыны бугаар
1981 чылдын декабрь 6—
13 хүнери Л. Серенин 65
харлааны-биле холбаштыр оон
хосталгазы дээш делегет
идекейлеп турган.

Чавырааларын чамды-
тарын аттары бо. Оларын
хар-назын, мергежия аны-
гы. Ынчалдаа тайбынче
чүдүл оларын каттыштырып
турар.

(СЭТА).

ПРИНЦИПАЛДЫГ ТУРУШ

СЭКП ТК-нын Чингине сек-
ретары Ю. В. Андроповтун
«Шингел» журнага (ГФР)
харыларын делегетини мас-
лаг информация чепсектери
чырып, калбаа-биле тайы-
бырлашкан, Совет Эвилели-
нин тайбынга ынак депинти
даштыкы политказыны чаа
тодаргай илгерилдешкини, я-
ролук халапты болдурбас,
ССРЭ-нин болгаш оон эвилел-
чирлерин аймыл чок чоругу
камгалаар дээш демиселге со-
вет уурулугуну принциппа-
дыг быжык туржуп кылдыр
демдегелер турар.

«Совет саналар — дең эрг-
ини болгаш күштерини дең
дезинтүр байдалын мага-
дылаа-дыр, «Тайбын дугайы-
нда айтмыр — улустарын
амы-тыныны дугайында айт-
мыр» деп эгелерини ада-
был СЭКП ТК-нын Чингине
секретары Ю. В. Андроповтун
харыларын Болгариянын со-
луларын парлаан.

Ракетага ууру калбак хем-
чээлдиг болгаш бедек дээш
камгалаалык планын Вашинг-
тонун ажилдагы кытамын ба-
чарлаан — америк милитарис-
терини ондактыг, келерге
аймылдыг хөдөлүшкүннери

ниң тодаргай чизе-дир деп,
Чесосавантанын «Рус пра-
во» солуру бижиз. Яролук
баштайгы согушкуну кылым,
хары согушкуну болуу
камгалаашкан, кеземге та-
варышпай артар дээш кор-
дашкы ол-чавыкты келерге
аймылдып чүдү болуу турар
дугайында Ю. В. Андропов
чигея-биле шыл айткан-дыр
деп, солуу демдегелер. Ындыр
кордашкы болганда, яролук
ракетын салып үндүрер кино-
кага салаа салдыр ырак
эвес болуу ийик. Америк чаа
шериг, палынып кол аймак-
тын ынаа болуу турар. Ындыр
аймылдып план яролук ха-
лапче делегетини кийилерге
чезирин магат чок. Ынча-
гаш Вашингтон «камгалаа»
дугайында чурттууруушкан,
стратегия боо-чепсектерин кы-
зыгарлап керекти божанна-
дыр турар.

Космос дайын чорудуу-
лык боо-чепсектерин АКШ-
тын чогадып, бүдүрүп тура-
зы америк дайын белеткеде-
ринге тууду кээз болу бер-
мек пален-дир деп, Польша-
нын «Трибуна людю» солуру
бижээл. Космосту америк им-
периалистерин шериг сорула-

ларыга, дайын чорудуушкы-
гы ажилдары камгалаа,
калбаа-ла болдуруп болбас.
Космос кээзде тайбын болуу
ужурул. Ынчалаш космоска
кадык-лаа чепсекти тургу-
шпас дугайында делегет кер-
елде ач салдыр Совет Эви-
лелин саналдааны Ю. В.
Андропов делегет деп, солуу
демдегелер.

Ю. В. Андроповтун «Шин-
гел» журнага харыларын
дегелерге дошталым
«Нью-Йорк таймс» солуу па-
рлаан. Боо-чепсекти кырга-
лар айттырларын талаа-
был чуртталгышкынын
харысалга чок чорудуу тура-
ны дээш Вашингтонун Москва
шыгыны буруу шыкан-дыр
деп, ол солууну Бонна кор-
респондентин бижээл. Ору-
мак ыракшылаң ракеталары
АКШ бир эвес Европада эк-
кеп илгерилер болза, ааа
чүдү-биле харылаарын Мо-
сква тып алар дээрин Ю. В.
Андропов Вашингтонга сагы-
дырган. СЭКП-нин уурулугу-
рун ынаа деп баа делегетин:
АКШ бир эвес болууну ору-
мак ыракшылаң ракеталарын
Алжакка апарып тургузуу-
рун болза, совет талаа ону эс-
кербей барып шыдаас.

Барын Германияны «Бер-
линер моргелен» солууну
демдегелер болза: «ГФР-нин
девиссэрин ССРЭ-ге болгаш
оон эвилелдеринге ууру я-
ролук согушкуну кылдыр та-
нык болдурган болза, ол
чорук Барын Германиянын
болуунга келерге аар уруж-
тарым болуу ийик. Байдалды
мылаар болу бээрине Совет
Эвилели шиттирлэп уурула-
ны турар.

Ю. В. Андроповтун хары-
ларынга хамаарыштыр улуг
чүдүл «Вашингтон пост» со-
лунга парлаан. «Женевага ак-
сеткилдиг дугурулган чепи
алымынга кадык-лаа соуру-
дагы илгерилдешти турар
дээш Рейканын администрат-
цияны совет уурулугу Ю. В.
Андропов шыгыны буруула-
кан. Ракетага ууру камгала-
ны системанын тургузуу дугайында
Рейканын идеяны
совет уурулугу баа шүтү-
чүдээ» деп, ол чүдүде де-
мдегелер.

Боо-чепсекти эидере бүдү-
рүшкүн чок чезерге ону
ааа эгелелерин Ю. В. Ан-
дроповтун кийгырыны оша чү-
гула ужуру-дузуну болуу ту-
рар. Ынчага космоска да-
нын чорудууларын боо-чеп-
сек

тери Катмантун Индустрия
чөгөлш турары тайбын, де-
регет, уаустарын дайы-
ныга келерге аймак-
азыны совет уурулугу
айтык деп, «Таймс оф Ин-
дия» солуу бижиз.

Совет чамдык дипломаттар-
ны Франциядан үндүрүп
француз эрге-чавырларын
хөдөлүшкүннери ол чурттуу
«Юнайтед» солуру буруу шап-
турар. Францины Совет Эви-
лелин-биле чаагы харылаа-
рын күзөөс күштер ол хөдө-
лешкүннери кылган. Ынча-
га ол күштер чүгө Францига
эвес, хары-лаа оортан да-
каар девиссэлерде бар болуу
турар деп, солуу айткан. Со-
вет дипломаттарга хамаары-
штыр ол хөдөлүшкүннери Фран-
цияны наднавия эрге-ажы-
тарын дүтүшпөй Ю. В.
Андроповтун харыларын
Францияны «Либрессон» со-
луу таймырлашкан, мын-
дыг түнөлдү кылган. «Шин-
гел» журнага халаа, ха-
маарышпас чорукту Париж
чидирген болгаш Вашингтонун
айтышкынынын чавыр-
тарын чепи-чезерик-дир.

СЭКП ТК-нын Чингине сек-
ретары Ю. В. Андроповтун
«Шингел» журнага харыла-
рын делегет яролуктарыны,
рааа болгаш теледидеяны
баа политиктер ажилдагы-
ларын кийилерини төүндө
туруп турар.

(СЭТА).

Улустар аразынагы тайбынны быжыглаары дээш» Ленинчи шаңналардын чаа лауреаттары Микс Теодоракис (Грешия), Либер Серени (Уругвай), Джон Морган (Канада).

ЧУРУКТАРДА: «Улус-
тар аразынагы тайбынны
быжыглаары дээш» Лени-
нчи шаңналардын чаа
лауреаттары Микс Тео-
доракис (Грешия), Ли-
бер Серени (Уругвай),
Махмуд Дервиш (Пале-
стина), Джон Морган
(Канада).

СОЦИАЛИЗМНИН АКЫ-ДУҢМА ЧУРТТАРЫНДА

МЕТАЛЛУРГИЯ
КОМБИНАДЫН
ЧАА ТУРУШ

◆ СОФИЯ. Болгариянын
найысмылаа Л. И. Бре-
жнев атыг металлургия ком-
бинатында дөрткү көк батер-
еын хууса бетине ажилга
кирген. Комбинаттын баш-
тайгы хүнеринде эгелен ааа
ажылдан келген мастер Н. Кур-
теке батерейн эи баштай
кысып, ажилдаар хүндүлүг
эргел тыыскаан.

Чылда 650 муң тонна ко-
кту бугуру күчүлүп чаа ба-
реин ажилга кииргеп чо-
ру металлургия чиг-элини ол
хөдөрине чурттуу хөдөлдө-
лөп бирүн ханзырар аргын
бээр.

Батерейн дөдөрине со-
вет специалистер илгериле
киржиң. Ол дөдөрине —
Болгариянын металлургия-
ны кол бугурулгезинге чаар-
тылган чугула үе-чазалары-
нын бирээш болган. Ында
чавыраалыгы түнөлдөш ам-
гы беш чылда шой элээр-
рин 20 хуу, канын — 22 хуу
көүдөш. Софиниян ол ком-
бинат — чаагы үр-түнөлдөш
совет-болгар каа ажил-
дагылар тодаргай чизе-
лар. Комбинатты совет ор-
ганизациондук инспекция
кыргың. Чизе, «Аян» агит-
кактар (даргазы М. А. Чам-
зы) төүлүн бажын эээн Н. Д.
Кайри хей урулук деп. Ол
совхоз ажил-атты кериян
кузук ажилыны. Бо төптө
сес аякна бар. Оларын чоң
ортузунга организаттар турар
ажылы дээштин. Агиткактар
төүлүн чурт бажын аргы-
сып, «Хүн кээзе» хүннеп
турган, «В. И. Ленинни
ажыл-ачыларын» деп сен-
дилер болгаш «Аян» бузулу
дөдөрине көрүшүп. Ажил
панын, чуртталгаларын, өр-
нүктүлери даанын бижээш
аска. Бот-тыгыр урун
чүл көрүгүштеринге эркен
юбилейге чылда эи кириш-
көш, бо агиткактардын чурт-
талгаларын бирги черин ап
шаннактан.

Часкы үеде чаагайжылдыга
ажылы чугула черин ээлэр.
Анаа суурун хөдөрине бирүн
киржиң келген. Чаа
эртен коммунисттик субботник
ке мун дос ынаа олуртка,
ийн кезек чеге алаанын кы-
лар. Июнь айда 200 дос ынаа
бүрү чекети тарым. Ол шы-
ка Кылдыр партияны кузук-
туурун бирүн кериян. Чай-
гы үеде ногааларын өөге бо-
руз олуртка турарын хем-
чегелери алыр.

Н. ЧОКУСМ,
суура хөдөрине чөвү-
лелин даргазы,
Эрзин район.

ажылдар ол материалды эа-
лод төлөшөп күчүлгө эс-
теп соонда чыл бугура 6 хуу
тоочын бугуру.

Пластмассаларын болгаш
кымыл волонкеларын бугу-
рерин көүдөш — Чесоса-
вантанын хымы уурулугуна
хөгжүлгезинин кол утаныш-
кынын бирээш болуп
турар. Экономиктиг Дуала-
жылга Чөвүлелин кийилер-
нери чурттар-биле дем кат-
тыштырып күжүлгезинин
түнөлдөш ЧССР-нин хы-
мы уурулугу дүргө темпиги
сайырап турар. Пластмасса-
ларын болгаш кымыл волон-
келарын бугуру сөөлүг он
чылда барык дөрт кат көү-
дөш. Оларын үнүс ажил-
атын бүгү аярларынга кал-
баа-биле ажилгаар сорула
салганга. Спецнастерин
саап көргөнн бугуру аяр-
га, чүдү чалыс тоина пласт-
масса 4,5 чартык тоина ас-
кыры солур болгаш бугу-
руге чарыгаларын 40 хуу
кызырар аргын бээр.

Эң быжык шынарлыг пласт-
массаларын бугурун көүдө-
ш оша кийилеринге ут-
ландыруу турар. Чугас «Шко-
да» деп чик автомобильде-
ге 160 яны-бүрү пластмасса
кымыларын ажилга, маши-
наларын дөдөрине чигелди,
кымыр чүдүлү камгалазын
чезип ап турар.

КАН
ЭВИЛДИРКЧИЛЕРНИН
ЧЕДИШКИНИ

◆ БУХАРЕСТ. ССРЭ-нин
агиткактары Г. Георгиу-Джа-
ныг металлургия комби-
натын кийилерин чизе-
лери ажилга чаа тынелте-
лери ажалган.

Республиканын чаа эвилел-
дер эи ууру бугурулгезини
коллектив чыл эгелерин бээр
42 муң тонна металлургия
кокузун планда аяр бугу-
ру болгаш эркен чылдаанын.

(СЭТА).

дан 2,1 миллион тонна шойуу
дөдөр бугуру дээр дээр эу-
лөлдөш чезишкын күс-
дөдөрине таарымчалыг байла-
дарын тургустуу.

ЧАА ОРУК ТУДУУН
ТӨЛӨНДИ

◆ БЕЛГРАД. Найысмыла-
дан чурттуу муруу чүдүлө
Адрат алаа эрине чезир
автомобиль орууну төлөшө-
лөш Югославияны специалис-
тери чогааткан. Ол төлөшө
бугуру тутууру автомобиль
оруу амгы орутуу барын чүс
километр чошуктады.

Нитрил-биле 400 километр
чаа орук чуртта эи сайыра-
гай орук болуу. Анаа эээн
каш өдүлгө, хей көүрүл-
лери туулары көдүргөп.

Ууру эрге-чавырларын чы-
дарына чаа хей оруктарын
туулары. Оларын аярлаа
«Ам-думанын чангыс эи-
деп орук чурттуу муруу та-
лаа кийилеринге чезиң.

КАДРАЛ БЕЛЕТКЕЛИ

◆ УЛАН-БАТОР. Даг бай-
лаан баазаарлар «Эрзэст»
комбинаттын чангыс бугу-
рулгезинге өөрдөшкө
төү Моолдун дүргө хөгжү-
лөш даг р-дизинин ууру-
руге бедек мергежиял-
кактар белеткээр чугула өө-
релде чери болуп турар.
Ажилын анымын анык са-
галын өөрдөш, кийилерин
шалаа, бугурулгезинге төп
10 муң оолдар, кыстарын
яны-бүрү мергежиял кылдыр
белеткээр. Бедек мергежиял
кактарын белеткээрине совет
специалист моол өшүктө-
лөш практиктиг ууру дузын
чезирлэп турар.

Республиканын амгы үеде он-
он профтехучилищелер ажил-
дап турар. Олар амгы беш
чылда 55 муң аныктарын чүс
ажыг тускай эртемгерге өө-
дөр сорулагы.

(СЭТА).

ПРЕМЬЕР-
МИНИСТРИН
МЕДЕГЛЕЛИ

АФИНЫ. Греция яролук
чепсекти болуу чуртуну
девиссэлерден чылдыр
дөш демиселге турар деп
Грешиянын премьер-министри
Андреас Папазиде меде-
лээн. Чартык ортулукка я-
ролук чепек чок зона тургу-
руу дөш демиселге балык
чурттарын ол кийгырар.
Чоокку хүнерде ол сорула-
ны чезип алмы-биле хөдө-
лө эгелелерине уулагыч ха-
ва бажыны ук девиссэ-
лар чурттарын уурулугу-
ларынга чоокку хүнерин
чоруду бээр деп турарын
А. Папазиде дөдөрлөт. Пре-
мьер-министрин саа-биле
алмыга, яролук чөвүлгө
айымын сөөлү үеде чы-
дылган турары-биле ол де-
мисел чоруду чугула
апарган.

(СЭТА).

ПОЛЬША. Болгаш Афгани-
стан бажыны дөдөрине чүс
бола, керек аярлаа бай-
далын бүрүлү-биле хажы-
лыр, коммунисттер ууру
Барын чүкте калачагы про-
пагандалын оларын кайымы-
лаа ууру хөдөлү турары
«Варшава болгаш өске-да
польша хоораларда шериг
байдалын кыдык-лаа багы
уржуктарын эскербей мен.
Польшаны шериг — йа-
тында бастырган чурт кы-
көргүз деп турар ора-
мын кийилерде кайы-
уушкын чыгып чыккан.
Польша болгаш Афгани-
стан бажыны, ол чурттарын
таала турар бергелерин
бугуруурун ажилга
кымырлар дээрин муң-
муң портгаларын биле азы-
рарын М. Урбану Родригес-
тин ному аялап турар.

(СЭТА).

Херээженнер чөвүлелдеринде

АКТИВТЕРГЕ ДАЯНЫП

«Чаа орук совхозта он бир
кежигүлү херээженнер
чөвүлел бар. Ук чөвүлел

